

MAGYAR LAPOK

Nemzeti Múzeum könyvtárának

X. évfolyam, 262 (2834) szám

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad

Magyarjaink helyzete a határokon túl rosszabb, mint valaha. Ez nem tarthat így tovább!

Az új Európa alkotó eleme a húsz éven át elszenvetett jogtalanságok jóvátétele, s aki ennek ellenszegül, az az új renden akar változtatni. Az egész művelt világ hálaival tartozik a Német Birodalom vezérének

Bárdossy László beszéde a külügyi tárca költségvetésének vitájában

A M. T. I. jelenti: A képviselőház ma délelőtt a külügyi tárca költségvetését tárgyalta. Az előadó ismertette a költségvetést, majd 11 óra után Bárdossy László miniszterelnök és külügyminiszter emelkedett szólásra:

— A külügyminiszter a tárca költségvetésének tárgyalása ezuttal jelentőséggel teljes időre esett. Tegnap volt egy éve, hogy Magyarország az ugynevezett háromhatalmi egyezményhez, minden más államot megelőzve, kormányának már szeptember 28-án kifejezett elhatározása alapján, elsőként csatlakozott. Csatlakozásunk csak újra kifejezésre juttatta azt, ami bennünket a földrajzi, a gazdasági, kulturális és történelmi adottságok alapján a Német Birodalomhoz és az olasz imperióhoz és rajtuk át nagy keleti szövetségesünkhöz fűz. Az ilyen egyezményeknek éppen akkor van igazán értékük, ha élő politikai valóság kap bennük formát és nem a formát kell később kitölteni tartalommal. A keleti harcúterén az európai érdekek védelmében most együtt harcoló magyar, német és olasz katonák vére újra megpecsételte azt a mély és bensőséges baráti viszonyt, amely nem szavakban, hanem tényekben nyilvánul meg és amelynek őszinte harmóniáját nem zavarta, de nem is zavarhatja meg semmi.

Külpolitikai helyzetünk kialakulásában ma kétségtelenül az a küzdelem játsza a döntő szerepet, amelyet a Német Birodalom oldalán az olasz és más európai nemzetekkel együtt folytatunk a Szovjet ellen.

Hogy a küzdelemnek és eredményeinek hatását helyesen ítélhessük meg, magunk elé kell idéznünk az oroszországi hadjárat előtti helyzetet.

Mi tudtuk, mit jelent a határunkon ólálkodó vörös veszély

— Mint még soha azelőtt a történelemben, a Moszkvából irányított politikai és katonai hatalom, mely — ezzel legyünk tisztában — éppen annyira bolsevik, mint pánszláv, itt állott az ezeréves északi határainkon. Ennek az imperiálistizmusnak, amely most bolsevista szellemben és bolsevista vezetővel akarta megvalósítani

azt a célt, ami azelőtt annyiszor kíséreltek meg előbbre vinni a pánszláv ábránd megszállottjai, még sohasem sikerült Európában ilyen messzire tolni állásait. Ebben a Házban nem kell sokat magyaráznom, hogy a pánszlávizmus győzelme már akkor is milyen értékeket fenyegetett volna végleges pusztulással, amikor a bolsevizmus még nem alakította át ezt

Elsőnek csatlakoztunk a komintern-ellenes egyezményhez

Európában a mi országunk volt az első, ahol eltiltották a kommunista párt működését. Hosszú időn át nem tartottunk fenn még diplomáciai viszonyt sem a Szovjettel, amelynek mi soha sem kerestük a kezét. Elsőnek csatlakoztunk az Antikomintern-egyezményhez még olyan időben, amikor más, azóta másképpen gondolkozó államok még szorosan beletartoztak a németbirodalom jeltámadó erejének ellensúlyozására és sakkbantartására létesített politikai csoportosulás kötelékébe, amelyben a Szovjetnek is jelentős szerep jutott. A mi figyelmünket nem kerülte el, hogy a pánszláv bolsevista imperiálistizmus hogyan építi lassan, óvatosan és szívesen hadállásait és hogyan készül újabb ugrásra Európa ellen. A

törekvést mai vörös képére, amikor a pánszlávizmus világháborús erőpróbája, majd pedig a cári Oroszország összeomlása után Moszkva új urainak budapesti helytartói közel 5 hónapos kóstelőt adtak nekünk a bolsevizmus szörnyűségeiből. A mi lelkünk valóban tökéletes volt. Nekünk tudnunk kellett, mit jelentett a határunkon ólálkodó szovjet-

hónvédelmi miniszter úr költségvetési beszédében elmondotta, milyen hatalmasan felszerelt katonai erő állt a Szovjetnek rendelkezésére céljai megvalósítására. Ma már tudjuk, hogy azon a beláthatatlan területen, ahova idegen szemnek nem engedtek bepillantást, ugyiszólván semmi sem jutott a lakosság legelemibb szükségleteire, mert minden erőt, anyagot és eszközt az európai keresztény műveltség elpusztítására akartak felhasználni, hogy századok munkájával kiépített európai civilizációt helyét elönthesse a szláv bolsevik anarchia. Egész Európa és az egész művelt világ örökre hálaival tartozik a német birodalom vezérének, (szünni nem akaró lelkes taps) azért az elhatározásért, hogy ennek még kellő időben élébe vágott!

Európa megmentésének háborúja ez

— Hogy ránk, magyarokra milyen következményei lehettek volna annak, ha ez nem történik meg, azt a muhi csata 700-ik évfordulójának évében talán nem kell külön elmondanom. Európa megmentésének háborúja ez, amelyben helyzetünk és érdekeink helyes felismerése alapján veszünk részt. Másként nem is tehetünk volna és büszkék vagyunk rá, hogy ebben a küzdelemben is becsülettel odatuk a magunk áldozatát anélkül, hogy ezért bármilyen anyagi előnyhöz akartunk volna jutni. Az a tény, hogy a szovjet erők felmorzsolta maradványai a kárpáti határtól ma már 1500 kilométerre keresnek menekülést és tőlünk délre az alkotó elemekre homlott volt jügo-

szláv állam katonai ereje nincs többé, azt jelenti, hogy elmult fejünk felől a szláv lidércnyomás és olyan kimerává vált, amivel, hála Istennek, nem kell többé komolyan számolnunk.

— Az volna a természetes, ha a mostani bolsevistaelenes harcban résztvevő államok más vonatkozásban is levonnák ennek a győzelemnek következményeit. Sajnos, körülöttünk lévő egyes államok érdekeik szolgálatában meg tudják változtatni politikai irányzatukat, de ugyanakkor képtelenek felhagyni régi politikai módszereikkel. Húsz éven át gondosan ápolott régi barátságok rendszerében is szívesen volt Európának az a mód, ahogy a Páris körüli békék jó-

voltából megnövekedett államokban az ezer év óta itt élő magyarokkal bántak. A régi rendszernek ezek a módszerei érvényesülnek továbbra is. Buzgalmuk elhagyja őket, ha arról van szó, hogy alkalmazkodni kell az új Európa már megállapított és pedig az érdekeltet közös hozzájárulásával megállapított, alapjaihoz. (Helyeslés és taps.) A szöveg nem játszalik szerepet az új Európában. Magyarjaink helyzete a határokon túl ma rosszabb, mint valaha volt. Minden szeretetünk és együttérzésünk ezé a magyarságé, amelynek keserves megpróbáltatásait a legnagyobb erővel és a legnagyobb önmegtartóztatással is nehezen nézzük. Ez nem tarthat így tovább. (Kötő lelkes taps a Ház minden oldalán.) Nem tarthat így, mindannyiunk közös érdekében, mert van ilyen közös érdek, az európai közös érdek, amelyre nem szűnünk meg innen újra és újra figyelmeztetni. Még egyet le kell szögez-nem: azok, akik húsz éven át megtagadták a kisebbségi jogok legszerényebb érvényesítését, most az ellentétek felszításának, a bajkeresésnek szándékában, legtöbbször átlátszó ürügyként, akkor is kisebbségi jogokat említenek, amikor ilyenről szó sem lehet. Az ilyen előnyök és javak használata semmiesetre sem lehet a kisebbségi jogvédelem tárgya. Az új Európa alkotó eleme a húsz éven át elszenvetett jogtalanságok jóvátétele és aki ennek ellenszegül, az az új európai renden akar a maga kárára változtatni.

Üzenet a tengeren túli szakadt magyaroknak

Az önálló horvát állam, amelyet a legjobb baráti érzéssel elsőként ismertünk el és amelynek népéhez nyolcszáz éves sorsközösség és államjogi kapcsolat fűzött, az államépítés belső ügyeinek megoldása után, meg fogja találni azt az utat, amely a magyar és a horvát nemzet természetes érdekeinek és érzéseinek megfelel. A külpolitikai helyzetünkről az ismertetés nem volna teljes, ha nem emlékeznék meg Bulgáriáról. (Eljenzés és taps.) Ehhez a velünk rokon néphez a meleg baráti kapcsolatok és az együtt végigharcolt világháború emlékei fűznek. A mi szá-

munkra is őszinte öröm volt látni a bolgár kívánságok megvalósulását, amely visszaadta Bulgária régi nagyságának erejét és fényét. (Általános taps és helyeslés.) Már két évvel ezelőtt is őszinte csodálattal néztük északi fajrokonainknak, a finneknek (dörgő taps és éljenzés) élethálá harcat a szovjet óriás ellen. Amilyen fájdalmat okozott Finnország 1940. évi megsemmisítése, ugyanilyen őszinte örömmel üdvözljük most, az ősi finn területek felszabadítását (Eljenzés.) Végül még a tengerentúli szakadt magyarságról szeretnék szólni, különösen az amerikai földrészen nagy számban élő magyarokról. Elsősorban azokról, akik hazánk honpolgárai maradtak, de azokról is akik magyar nyelvüket megőrizték és akiket lélekben magunkénak érzünk. Az anya tésztől levágtott közel millió magyar nem tájékozódhatik megfelelően a hazai viszonyokról és esetleg olyan áramlatok sodrába kerülhet, amelyek eltávolítják nemzeti érzésétől.

Innen a magyar képviselőházból üzenem a tengerentúli magyaroknak, hogy a magyar kormány a nemzeti közvélemény által szentesített politikájára mindig az ország életérőit tartja szem előtt.
(Taps és helyeslés.)

Azt a feladatot, mely reánk vár, nem teljesítheti más

Beszámolóm végére értem. Ma még a fegyverek a szó. A fegyverek fogják megteremteni azokat a tényezőket, amelyek majd lehetővé teszik az új és igazságos Európa felépítését és benne a szabad nemzetek békés együttműködését.

Mi nem csak hiszük, hanem tudjuk, hogy ebből a küzdelemből csak az új Európa kerülhet ki győztesen és ebben az új Európában a magyarságra is új feladatok várnak.

Mi ezer évig, itt a Duna völgyében szervezett állami életet éltünk. Itt állottuk és védjük Európát és egyensúlyt tartottunk a Kárpátmedence népei között. Feladatunkat a Gondviselés jelöltte ki azzal, hogy idehozott erre a földre, megtartott erősített bennünket. A vihar sokszor elzúgott felettünk, megtépte üstökűnket és derekunk sohasem hajolt meg. Ma olyan mélyen, olyan elválaszthatatlanul vagyunk összenöve ezzel a földdel, mint ahogyan a hegyek vannak beágyazva a föld mélyébe. Azt a feladatot, amely reánk vár, nem teljesítheti senki más. A Duna völgyének minden olyan elrendezése, amely nem számolt a magyarsággal, eleve pusztulásra volt ítélve. Magyarország az európai rend megingathatatlan és szilárd tényezője és felkészült arra, hogy kisugározza szellemi és gazdasági erejét messze a határon túl. Helyzetünket megtartani és megvédeni a magyar honvédség és a magyar diplomácia feladata. Méltóztassanak elhinni, hogy a magyar diplomácia kis táborában tisztában van feladatával és magyar hittel, lelkesedéssel teljesíti kötelességét.

A külügyminiszter felőrs beszédét sokszor szakította félbe a lelkes taps és éljenzés. A beszéd után a Ház pártkülönbségre való tekintet nélkül zajosán élte a minisztert. Az ülést ezután 5 percre felfüggesztették.

Szünet után a vezérszónokok felszólalása következett. Rajnisz Ferenc elismerését fejezte ki a miniszterelnöknek külügyminiszteri minőségében tett beszámolójáért.

Nagy sikert várnak Berlinben az újonnan megindult keleti hadműveletektől

Churchill végre — úgy látszik, — engedett egyrészt az angolszász közvélemény egyre jobban rednehezeds nyomásának, másrészt Stalin sürű segélykéréseinek és — ha nem is ugyan nyugati arcvonalat, ami a „vörös cár” határozott kívánsága volt, — második arcvonalat teremtett Észak-Afrikában, ahol a Marmarica sivatagban, 150 kilométeres fronton, jelenleg heves csata dúl.

Nehéz elképzelni, hogy ez mennyiben felel majd meg Stalin kívánságának és mennyiben tehermentesíti a vörös-hadsereget, mely kétségbeesett ellenállást fejt ki a feltartóztatlanul előnyomuló német és szövetséges erőkkel szemben.

Tagadhatatlan, hogy komoly hadműveletről van szó, melynek jelentőségét a tengely oldalán sem becsülik le. Tény azonban az is, hogy ez a támadás a szövetséges erőket nem érlel várakozólag s éppen úgy megadja rá a fegyveres választ, mint az angolok eddig, nem éppen nagyszámú kezdeményezésére.

Churchill maga döntő jelentőséget tulajdonít ennek a hadműveletnek, de őva inti az angol közvéleményt!

attól, hogy — népiesen szólva — előre igyek a medve bőrére. Mert ugyanakkor, amikor Észak-Afrikában Churchill „második arcvonalat” létesített, a keleti hadszíntér csaknem valamennyi szakaszán újabb, hatalmas lendületű német hadműveletek indultak.

Az sem lehetetlen, hogy Churchill ezzel a hadművelettel mintegy átáramoltatja a Washingtonban folyó japán-amerikai tárgyalásokat. Alig hihető azonban, hogy Japánt ez a legcsekélyebb mértékben is befolyásolná és elterítené attól a szilárd elhatározástól, hogy a Távolkeleten megteremtse a háromhatalmi egyezmény alapelveinek megfelelő új rendet.

Berlinből közlik: — mint a Pesti írja — hogy a megindult támadási hadműveletekkel kapcsolatban nagy sikereket várnak annak ellenére, hogy a véderőfőparancsnokság csak szűkszavú jelentéseket közöl ezekről a hadieseményekről.

Mint a Mai Nap értesül, Charkov környékén a német csapatok gazdag olajmezőkre bukkantak. Megállapították, hogy az olajmezők berendezé-

sei nem szenvedtek nagyobb kárt, úgy hogy rövidesen számolni lehet üzembehelyezésükkel.

Tokióból jelenti a Mai Nap: Az amerikai pénzügyminiszternek azt a kijelentését, hogy rövidesen sor kerülhet az Egyesült Államokban élő japán állampolgároknak, mint ellenséges külföldieknek internálására, a japán sajtó a legnagyobb felháborodással tárgyalja. A hadügyminiszterium lapja, a Jomiuri Simbun azt írja, hogy az ellenintézkedések messzebbmenők lesznek, mint a Japánban élő amerikai állampolgárok internálása.

Anglia gyakorlatilag végleg elvesztette a játszmat

Tokióból jelenti: (NTI) A képviselőház 77-ik rendkívüli ülését pénteken délelőtt 11 óra 5 perckor formálisan bezárták, miután a miniszterelnök felolvasta a császárnak a képviselőhához és főrendiházhoz intézett leiratát. A záró ünnepség után a kormány tagjait és képviselőket ebédre hívták meg a miniszterelnök hivatali helyiségébe. (MTI)

Rómából jelenti: (MTI) Hoover volt elnök beszédével kapcsolatban a Lavoro Fascista kijelenti, hogy Amerika sem tudná megváltoztatni a háború alakulását, úgyhogy Anglia gyakorlatilag végleg elvesztette a játszmat.

Serény előkészület

foljlik a váradai katolikus és református hölgyek közös rendezésében megtartandó jótékony célú Karácsonyi vásárra. Bár csak december első napjaiban nyílik meg a vásár, a hölgyek ki akarják használni a rendelkezésre álló időt, hogy olyan rendezéssel lépjenek a város közönsége elé, amelyre mostanában nem volt még példa. A vásáron a háziasszonyi és konyhaművészet minden előállítható rémeke kiállításra és eladásra kerül. Ezenkívül kitűnő anyagból készült finom, izléses kézimunkák s egyéb sok más háziipari csodák várják a vásár látogatóit. A Lorántffy Zsuzsanna Egyesület könyvsátorát is számdekozik beállítani. A jótékony célra való tekintettel a rendezőség kéri, hogy küldjenek a könyvsátor számára jó állapotban levő ifjúsági és művészeti könyveket Balajthy Jenőné (Kálvin-u. 1.) címére. A vásár egyéb részleteire még visszatérünk.

OLASZ-MAGYAR KULTUR-ÜNNEPSÉG NAGYVÁRADON. (Nagyvárad. Saját tud.) Vasárnap délelőtt olasz-magyar kulturünnepség lesz a Belvárosi Mozgóban. Az ünnepségen a várost dr. Gyapoy László helyettes polgármester képviseli.

Vasárnap szenteli fel a premontreiek szentmártoni templomát. Nagyvárad. Saját tud. A premontrei rend szentmártoni restaurált templomát vasárnap délelőtt szentelik fel. Erre az ünnepségre Gerinczy Pál jászói prépost meghívja a város vezetőségét is. Dr. Hlatky Endre főispán és dr. Soós István polgármester vesznek részt az ünnepségen és az azt követő diszpen-

Hirdessen a Magyar Lapokban

Napirendre került a város Friedrich Wilhelm kölcsön-ügye

Nagyvárad. Saját tud. Nagyvárad még az első világháború előtt több millió kölcsönt vett fel Friedrich Wilhelm német biztosítási cégtől. A kölcsön visszafizetése ügyében tárgyalások folynak a pénzügyminiszteriumban. Kedden ismét folytatják az egyezkedésre vonatkozó tárgyalásokat, amely-

lyen a várost dr. Soós István polgármester képviseli, aki Debrecenből Budapestre utazik. A budapesti ut miatt a hét elejére tervezett városházi ülések elmaradnak. Kisgyűlést 29-én, szombaton tart a város előtte pénteken pedig a szakbizottságok üléseznek.

Elfogták a szalontai rablógyilkosság egyik tettesét

Nagyszalonta. Saját tudósítónktól. A nagyszalontai füveskertjű rablógyilkosság még mindig izgalomban tartja a hajdúvárost. Mára meglepő fordulat történt ebben az ügyben: kitűnő rendőrségünk és csendőrségünk péntekre virradó éjszaka elfogta a szalontai Kigyóstelepen Kis P. János kereskedő feleségének egyik gyilkosát, de a nyomozás érdekében a gyilkos nevét még nem közölték a nyilvánossággal. A hatóságok annyit árultak el, hogy a gyilkosságot három oláhcigány követte el s ezeknek egyike került ma éjjel rendőrkézre. A másik két tettes személynazonossága is ismeretes s tekintettel arra, hogy az egész ország rendőrsége bekapcsolódott a nyomozásba, a szűkösben lévő két büntetés elfogása már csak órák kérdése.

Az elfogott oláhcigány kihallgatása a gyilkosság körülményeinek tisztázására még folyik. A detektíveket az vezette nyomra, hogy az egyik cigány tegnap kenyeret vásárolt és Szent István ötpengőssel fizetett a péknak. A kirabolt fűszerkereskedőnek több Szent István ötpengőse volt. Nyomban gyanú fogott és jelentést tett a rendőrségnek. Hír szerint az elfogott oláhcigány előbb tagadta tettét, de ezután mindent töredelmesen bevallott.

A cigánytelep mellett húzódó Kigyóserben megtalálták a kazettát, amelyben a cigányok a pénzt elrabolták s megtalálták azt a baltát is, amellyel kegyetlen módon meggyilkolták a fűszeres szerencsétlen feleségét.

Mint Nagyszalontáról értesülünk: a sorozatos gyilkosságok miatt a város az ország érdeklődésének középpontjába került. A fővárosi lapok heisztíni tudósításokban számolnak be a borzalmas gyilkosság körülményeiről és legújabb fordulatáról. Szalontán meg vannak győződve az emberek arról, hogy a gyilkosok ellen statáriális úton folytatják le az eljárást és halálal lakóinak borzalmas tettükért.

AZ ÖSSI-TELEPEN KUTATOTT A RENDŐRSÉG A RABLÓGYILKOSOK UTÁN

Nagyvárad. Saját tud. A még szűkösben levő szalontai rablógyilkos cigányok kézrekerítéséért Nagyváradon is nagy eréllyel folyik a nyomozás. Péntek reggel a váradai rendőrség az össi-telepen kutatott a rablók után, akiknek lakása ezelőtt Váradon volt. A rablók, miután személyazonosságuk meg van, feltétlenül kézrekerülnek.

Megélénkültek a hadműveletek

Északafrikában

150 kilométeres arcvonalon folyik a csata

A keleti arcvonalon eredményesen folynak a megindított hadműveletek

Berlinből jelentik: A Führer főhadiszállásáról közlik a NTI-vel: A védő főparancsnoksága közli: A keleti arcvonalon megindított támadó hadműveletek továbbra is eredményesen folynak. Légierőnk a Fekete-tenger partján a Donce felső folyásának vidékén lévő légitámaszpontokat bombázott. Harci gépeink támadást indítottak Vochovól keletre lévő vasútvonalak ellen. Erős harci gépek-köteleink világos nappal bombázták Moszkvát. Leningrádnál két vadászrajunk nyolc ellenséges gépet lőtt ki egy nagyobb szállító kötelékből. Az Anglia körüli tengerészeten egy szá-

lítóhajót megrongáltunk. Légitámaszpontokat intéztünk Anglia délnyugati kikötő-berendezései ellen. A flandriai parton kísérő szolgálatot teljesítő előőrshajóink egy brit gyorsnaszádot felgyújtottak. Észak-Afrikában erős brit erők, amelyeknek készülődését Sidi Omántól délre és délnyugatra felismertük: november 18-án támadásra indultak Tobruk irányában. A német és olasz alakulatok ellentámadással visszaverték az ellenséget, súlyos veszteséget okozva nekik. Sok ellenséges páncélosot sikerült elpusztítani. (MTI.)

légiszállományok utján próbálja Leningrádból elszállítani csapatait. Két másik vadászraj a legutóbb 12 szállító gépből kilencet lelőtt. A német kötelék nem szenvedett veszteséget. (MTI.)

Helsinkiből jelentik: (NTI) Hanko körzetében a finnek bombázták a szovjet erődöket. Karéliában élénk tűzérési tevékenység folyik. Sijajaervi arcvonalán több ellenséges üteget elné-

mitottak. A rossz időjárás akadályozta a repülőtevékenységet, de a finn repülőek ennek ellenére hatásosan bombázták a Murman vasutat. (MTI.)

Berlinből jelentik: (NTI) A német utászok az utóbbi napokban több megszállt szovjet városban óriási mennyiségű elrejtett robbanóanyagot találtak. Charkovban egyetlen helyen 71 kiló robbanóanyagot találtak felhalmozva. A robbanóanyagokat eltávolították. (MTI.)

Berlinből jelentik: (NTI) Moszkvától nyugatra a német csapatok meggyújtották a szovjet páncélos erők elleni támadásait. (MTI.)

LITVINOV MÉG TEHERÁNBAN MARADT

Iszranbulból jelentik (Bud. Tud.): Teheráni jelentés szerint a sok viszontagság után Teheránba érkezett szovjet repülőgép elhagyta Teheránt és már meg is érkezett Kairóba. A harmadik gép utasa, Litvinov, Teheránban maradt. (MTI.)

Angol támadás a Marmarica sivatagban

Rómából jelentik: (Stefani.) Az olasz főhadiszállás 536. közleménye: Légikötelékeink 18. és 19-én bombázták Málta légitámaszpontjait és tengerészeti célpontjait. A 20-ra virradó éjjel angol gépek bombákat dobtak Brindisire, Nápolyra és Messina környékére. Brindisiben egy gépet lelőtünk. Nápolyban három ember megsérült. Brindisiben egy ember meghalt. Kelet-Afrikában a gondari harcok több szakaszán újabb ellenséges kísérleteket vertünk vissza. A Marmarica sivatagban az ellenség megtámadott olasz csapatokat. Az egyik

páncélos kötelékünk elpusztította az ellenséges harci kocsik egy részét. A csata 150 kilométeres arcvonalon folyik. (MTI.)

Rómából jelentik: (Stefani.) A Stefani Iroda szerkesztője írja, hogy illetékes római körökben megjegyzték, nem felel meg a valóságnak az az angol híresztelés, amely szerint az angol csapatok ötven mérföldnyire előrehaladtak a Marmarica sivatagban. Lehet, hogy az angol csapatok a senki földjén megtettek ötven mérföldnyi utat, de ez csak teljesen lakatlan vidéken történhetett, ahol nincsenek helyőrségek. (MTI.)

Churchill szerint minden a most megindult csatától függ

Amszterdamból jelentik: (NTI) Az angol hírszolgálati iroda szerint Churchill csütörtökön az alsóházban bejelentette, hogy Északafrikában megindult a több hónap óta előkészített angol támadás, amely egy óra alatt is eldőlhet egyik, vagy másik fél javára. Ezért tulkorai lenne már most örömmünnepet ülni. Minden a most megindult csatától függ. (MTI.)

Berlinből jelentik: (NTI) Illetékes német helyen közlik, hogy Berlinben tudomásul vették az angol részről be-

jelentett libiai offenzívát. Berlini politikai körökben utalnak arra, hogy Angliában már is a második arcvonalról beszélnek. Ez a második arcvonal azonban aligha felel meg Stalin várakozásának. Stalin nemcsak általánosságban beszélt egy második arcvonalról, hanem kifejezetten nyugati arcvonalat kívánt. (MTI.)

HATÁSOSAN BOMBÁZTAK A FINNEK A MURMAN-VASUTAT

Berlinből jelentik: (NTI) A szovjet

Hitler kancellár és Bárdossy László miniszterelnök táviratváltása

Magyarországnak a hármass egyezményhez történt csatlakozása évfordulóján

A MTI jelenti: Magyarországnak a háromhatalmi egyezményhez történt csatlakozása alkalmából Bárdossy László miniszterelnök és külügyminiszter üdvözlő táviratot intézett Hitler vezér és kancellárhoz. Mussolini miniszterelnökhöz, Ribbentrop külügyminiszterhez és Togo külügyminiszterhez.

A Magyar Távirati Iroda jelenti: A Führer a következő távirattal felelt Bárdossy miniszterelnök külügyminiszter üdvözlő táviratára: Köszönöm nagyméltóságodnak azokat a jó kívánságait, amelyeket Magyarországunk a háromhatalmi egyezményhez való csatlakozásának első évfordulója alkalmából kifejezésre juttatott. Én is szilárdan meg vagyok győződve arról, hogy a háromhatalmi egyezmény továbbra is elő fogja mozdítani an-

nak az alapnak megteremtését, amelyen az európai népek kapcsolatai igazságosan újrendezhetők, ami egyúttal záloga lesz államaink boldogulásának.

Berlinből jelentik: (MTI) Magyarországnak a háromhatalmi egyezményhez történt csatlakozása első évfordulója alkalmából Sztójay Döme berlini magyar követ, a magyar követség pompás termében fogadást rendezett, amelyen több mint ötszázan vettek részt. Jelen volt Ullein-Revitzky Antal rk. követ, meghatalmazott miniszter is.

Rómából jelentik: (MTI) A római és általában az olasz lapok Magyarországnak a hármass egyezményhez történt csatlakozása első évfordulóján meleg hangon emlékeznek meg Magyarországról.

Washingtontól függ a japán-amerikai viszony alakulása

Rómából jelentik: (Stefani.) A római lapok azt írják, hogy a japán fővárosban azon a nézetet vallják, hogy Japán és az angolszász plutokrácia közötti viszony alakulása kizárólag Washington magatartásától függ. Abban az esetben, ha Amerika Ja-

pánnal szemben követett eddigi politikáját abbahagyja, akkor a Csendes-óceánon aránylagos nyugalmi helyzet áll be. A tokiói kormány azonban nem hajlandó semmiféle megoldást elfogadni. (MTI.)

Bázelből jelentik (Bud. Tud.): A *Nationalzeitung* jelentése szerint váratlanul két japán cirkáló érkezett Saigona. Ezen a tengerészeten élénk japán tevékenység észlelhető. Minden jel arra vall, hogy Japán Bangkokra akar nyomást gyakorolni.

Tokióból jelentik (NTI): A képviselőházban csütörtökön elfogadták a még napirenden lévő javaslatokat. Ezek olyan intézkedésekre vonatkoznak, amelyek Japán helyzetét minden eshetőségre felkészülten biztosítják. (MTI.)

Amszterdamból jelentik (NTI): Mint a Reuter-iroda Singaporeból jelenti, csütörtökön jelentős ausztráliai csapatereősítés érkezett Singaporeba. (MTI.)

Premier lesz a Casinó filmszínházban

ITT AZ ÚJ NAGY MAGYAR TÁRSADALMI FILMSIKER!

ÉLETRE ÍTÉLTEK

Írta: B. NAGY MARIA.

Rendezte: RODRIGUEZ ENDRÉ.

Jávor, Petrovich, MIDVEGHY VALI, ZÁDOR GYÖNGY, SOMLAY, PEÉRY PIRI, NAGYAJTAY

Nov.
25
kedd

Nov.
25
kedd

Megszavazta a képviselőház az iparügyi tárca költségvetését

A képviselőház tegnapi folytatógos ülésén Figus-Illyi Albert, az Erdélyi Párt szónoka az erdélyi iparos társadalom helyzetével foglalkozott. Az iparügyi tárcával foglalkozva kijelentette, hogy keveseli annak dotálását. A magyar ipar számára, szerinte, a jövőre nézve nagy lehetőségek nyílnak meg. Új iparos generáció megteremtésére van szükség. Törvényes intézkedéseket sürget arra, hogy politikamentes szervezkedést tegyenek lehetővé a munkások számára. A költségvetést elfogadja. A további felszólalók közül Andréka Ödön, Szabó Gyula és Koltay József a költségvetés ellen, Kózi Horváth József, Horvát Ferenc és Sigray István a költségvetés mellett szólalt fel. Közben Hóman Bálint miniszter válaszolt Mester Miklósnak a múlt héten elhangzott interpellációjára. Negyed 6 órakor Varga József miniszter emelkedett szólásra s a többi között ezeket mondta:

Hatmillió pengőt tett ki a külföldre exportált háziipari cikkek értéke

— A magyar gyárpar 1940. évi termelési értéke 4.4 milliárd pengő. Az ideit ezt az eredményt is meghaladja. A magyar gyárakban szeptemberben összesen 79 millió munkaórát dolgoztak. Az ipari termelés menete úgyszólván véget vetett a munkanélküliségnek. Ha valami csekély munkanélküliség mutatkozik, azt könnyebben el lehet tüntetni. Az idén júniusban 371.000 volt a gyáripari munkások létszáma. A kézműiparban foglalkoztatottakkal együtt idén márciusban a trianoni területen 880.000 volt a munkások száma. A visszafoglalt és visszacsatolt országrészek munkásaival együtt több, mint 1 millió gyáripari munkásunk van. Az ipari termelésben foglalkoztatottak száma felülmúlja azt a várakozást, amelyet néhány évvel ezelőtt tápláltunk.

A miniszter ezután részletesen foglalkozott a legfontosabb nyersanyagok ellátási helyzetével. Az ipari energia kérdésekre áttérve, kijelentette, hogy hazai szánbányáinkban a termelést növelni fogjuk. Az erdélyi részek fahősege kedvezően nyilvánul meg a faszén-termelésben. Az állami bányakutatókat az elmúlt évben elsősorban Erdélyben végezték.

Az iparügyi miniszter az ipari termelés egyik legfontosabb kérdésével, a mérnökök kérdésével és a mérnökutánpótlással foglalkozva, kijelentette, hogy a jövőben a tárca keretén belül 60.000 pengő műegyetemi ösztöndíjat osztanak ki. A nyersanyaghiány a kézműiparosokat szűkebb térre korlátozta. A kisiparos-hitelakció, amely 1933-ban 110.000 pengő állami hozzájárulással kezdett, ma már 3.2 millióra emelkedett. 225 város és község kapcsolódott be ebbe az akcióba. Az ipartestületeket megszüntette. Az ipartestületek hálózatát most kiépítették. A külföldre exportált háziipari cikkek értéke az idén hatmillió pengőt tett ki.

Az ipari szociál-politikával foglal-

kozva kijelentette, hogy a legkisebb munkabérek és a bérpótlék rendszere bevált. Az iparban foglalkoztatottak körében elenyésző a munkanélküliség. A munkaközvetítés államosításáról szóló javaslat a legközelebbi jövőben a Ház elé kerül. A jövőben 20 vidéki városban fog állami munkaközvetítő hivatal működni. A munkaviszonyra vonatkozó jogszabályok betartásának ellenőrzése céljából megkezdtek a munkaügyi felügyelőségek szervezését. A tanoncpolitika fontosságára való tekintettel a fiatalok dolgozók ügyeinek intézésére külön előadót jelölnek ki. Új tanoncotthonokat fognak felállítani a nagyobb vidéki városokban. A háború következtében mindenkinek áldozatot kell vállalnia és ez alól a munkások sem

lehetnek kivételek. A háború miatt a szociális intézkedések terén nem tudunk olyan ütemben haladni, mint ahogyan szeretnénk. Szólt még a miniszter a kartellekről is. Örömmel kell megállapítanom, hogy iparunk erősödik. Az eredmény elérésében közreműködőknek a nemzet hálával tartozik. A magyar mérnökök és a magyar munkások azok, akiknek oroszlanrészük van az eredmény elérésében.

— A magyar iparnak sem a jelenjét, sem a jövőjét nem félttem — mondotta a miniszter. — Iparunk tovább fog erősödni, mert ez az új európai gazdasági rendnek is érdeke.

A miniszter nagy tetszéssel fogadott beszéde után a Ház a költségvetést általánosságban és részleteiben is elfogadta

GAZDASÁGI ÉLET

Hatóságilag összeírják a gabona, kukorica zsir és szalonnakészleteket

Nagyvárad thj. város polgármestere 6202—1941. szám alatt a következő hirdetményt adta ki:

A 777.000—1941. számú közellátási miniszteri rendelet alapján közhírré teszem, hogy folyó hó 24-től kezdődőleg a város területén található valamennyi gabonaalappal rendelkező, ugyancsak minden sertéstartó, valamint zsir és szalonnát tároló egység, illetőleg gazdaság vagy üzem összeírását és a birtokában levő kenyérgabona, takarmánygabona, kukorica, zsir és szalonnakészlet elszámolását elrendeltem.

Hasonlóképpen nyilatkozni tartozik ezeken kívül kivétel nélkül minden háztartás, gazdaság, vagy üzem feje arra nézve, hogy rendelkezik-e sertéssel és zsir, vagy szalonnakészlettel, s az összeírás irába a bemondása szerinti mennyiséget kell bevezetni.

Az összeírás a város által megbízott biztosok végzik, akiknek munkáját külön ellenőrök vizsgálják felül. Az elszámolást pedig az erre a célra alakított honvéd beszerzőosztatok eszközölik.

Minden háztartás, gazdaság és üzem feje köteles a nála megjelenő összeíró biztosnak és ellenőrnek, valamint a honvéd beszerző osztagnak büntetőjogi felelősség terhe mellett, a folyó évi november hó 19. és 20. napja közötti állapot szerint birtokában volt igyonő és használatokat, valamint a fentebb részletezett készleteket bevallani, s azokat felszólításra megmutatni. A bevallott adatok helyességéért az összeírás ir aláírásával szavatolnak.

Malmok, darálók, olajütők, sörgyárak malátagyárak, tézsaárúgyárak, szeszgyárak, kenérgyárak, pékek, sütődék, továbbá köz- és magánraktárak, valamint tárolásra berendezett üzemek és vállalatok kötelesek folyó évi november hó 22-ének 12 órájáig „készletbejelentő kimutatás”-t benyújtani a városi Közélemzési Ügvosztályba az üzemükben november 20-i állapot sze-

rint tároló összes gabona, tengeri, liszt, szajonna és zsiradékmennyiségekről. A „készletbejelentő kimutatás”-ban fel kell tüntetni a bejelentő saját készletét és külön az idegen készletet, ez utóbbit a tulajdonosok szerint részletezve.

MENNYI ZSIRNEMÜ TARTHATÓ EGY HÁZTARTÁSBAN?

Tájékoztatóul közlöm, hogy a 8030—1941. M. E. számú Kormányrendelet alapján egy háztartásban személyenként másfél kilogramm sertészsir, hár, zsir és egyéb szalonnából, libából, kacsából és baromfiából olvasztott zsir, olvasztott vaj, étolaj és ételzsir tartható.

Az elszámoltatás során a honvéd beszerző osztatok meggyőződést szereznek az összeírás alkalmával bemondott adatok helyességéről, s megállapítják, hogy a meglévő készletek meghaladják-e az illető háztartás, gazdaság vagy üzem szükségleteit. Amennyiben meghaladják, intézkednek a feleslegek behatárolására. A honvéd beszerző osztag parancsnokának e tárgyban hozott határozata ellen elsőfokon a területileg illetékes hadbiztossághoz, annak határozata ellen pedig a honvédelmi miniszteriumhoz lehet panaszszal élni. A panaszt három napon belül akár közvetlenül, akár a polgármesteri hivatal útján lehet előterjeszteni. A panasznak felfüggesztő hatálya nincs. Amennyiben a cselekmény súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el és 15 napig terjedhető elzárással büntetettik az, aki a fenti rendelethez foglaltak ellenére hamis, vagy valótlan adatokat vall be, az adatszolgáltatást megtagadja, készletét a hatóság rendelkezésé alá elvonja, továbbá a hatóságnak a készletek megőrzésére tett rendelkezéseit megszegi, vagy kijátsza. Nagyvárad, 1941. november hó 20-án. Dr Soós István polgármester.

Sürgősen el kell végezni az őszi földmunkákat

Nagyvárad thj. város polgármesteri hivatala 49.474—1941. szám alatt a következő hirdetményt adta ki.

Felhívom a m. zögzazdasággal foglalkozó lakosokat, hogy amennyiben az őszi buzavetések még nem végeztek volna be, úgy az időjárás figyelembevételével, a lehetőség szerint sürgősen fejezzék be, mivel a mai közellátási viszonyok megkövetelik, hogy minden gazda úgy önmagával, mint a nemzettel szemben a kötelezettségét száz százalékban teljesítse. Ebből kifolyólag minden gazdának és minden föld tulajdonnal rendelkező tulajdonosnak elsődrendű kötelessége, hogy a közellátás biztosítása érdekében minél több terület kerüljön őszi buzával való vetés alá.

Együttal felhívom a gazdák figyelmét, hogy minden rendelkezésükre álló eszközzel hajtsák végre a tulajdonukban lévő területeknek még a fagy beállta előtt való felszántását, miután a tavasziak kielégítő terméshozama csak az őszi szántásba vetett területekből nyerhető.

Ezen munkálatok elvégzésének ellenőrzésére szakközgeimet utasítottam s a mulasztókkal szemben a rendelkezésemre álló eszközökkel megtorlással fogok élni.

A tavaszi vetőmagvak kiosztásánál elsősorban azokat fogom figyelembe venni, akik a kellő talajelőkészítési munkálatokat (őszi mély szántás) elvégezték.

Megkönnyítették a kis háztartások számára a sertéshizlaláshoz szükséges kukoricamennyiség beszerzését

Kolozsvárról jelentik: Az EMGE terményértékesítési tájékoztató ügyosztálya közli:

Az EMGE a sertések hizlalásához szükséges és hiányzó kukoricamennyiségek beszerzése körül felmerült nehézségek kiküszöbölése végett felterjesztéssel élt a közellátási miniszterhez, melynek következtében az alábbi intézkedés történt:

„Ertesitem, hogy ahol egyes varmegyékben a kisgazdaságok a sertéshizlaláshoz szükséges kukoricamennyiséget készletlenség miatt beszerezni nem tudják, ott a Közellátási Kormánybiztosnak, vagy igazolása alapján a közgazgatási szerveknek adattam ki olyan vásárlási engedélyeket, amelyekkel a szükséges kukoricamennyiséget a vásárlással megbízott szerv más varmegyékben bárkitől megvásárolhatja és a rendeltetési helyekre elszállíthatja. Az így beszerzett kukoricát a községekben természetesen elsősorban is sertéshizlalás céljából azok között kell kiosztani, akik községi igazolvánnyal (engedéllyel) rendelkeznek. — (506731—1941. V.)

FELHÍVÁS A CIPESZIPAROSOKHOZ. Felkérjük a cipész iparosokat, akik közszállítási munkálatokat akarnak végezni, hogy holnap, szombaton este fél 8 órakor jelentkezzenek szakosztályunk irodájában megbeszélés végett. A vezetőség.

Uj üzlet! **Fekete Gézáne** Rákóczi-út **Régiségüzlete** Megnyit 2. sz. aiat

veszek, eladok butorokat, képeket műtargyakat, szőnyegetek.

A közigazgatás megjavítása és az önkormányzatok helyreállítása

Dr Paál Árpád képviselő országgyűlési beszéde a belügy-minisztérium 1942. évi költségvetéséhez

A beszédet annak idején a Magyar Távirati Iroda hivatalos közlése szerint ismertettük. Most az országgyűlési gyorsírók napló nyomán szövegre adjuk egész terjedelmében. A szónok felszólalása dr Maróthy Károly ellenzéki képviselő beszéde után következett. Még ugyanazon ülésben Keresztes-Fischer Ferenc belügyminiszter kétézer is hivatkozva dr Paál Árpád beszédére, megnyugtató kijelentést tett, hogy a közigazgatási decentralizáció és önkormányzat elvei alapján készül el az új közigazgatási reformjavaslat, s hogy az Országos Nép- és Családvédelmi Alap szervezetét a városok és megyék önkormányzatai után működtetik. Dr Paál Árpád beszédét két részben közöljük.

Mélyen t. Képviselőház! Az előttem szólott mélyen t. képviselő úr az ország újjáépítésének gondolatával fejezte be beszédét. Annyi megjegyezni valóm van erre, hogy ha mi erdélyiek az egy év előtti lerongyolt állapotunkat mai állapotunkkal összehasonlítjuk, észrevehetjük az újjáépítést, az újjáépítés folytonos haladását, éppen úgy, mint ahogy az árvízvesztett területek felszikkadása is a szemünk előtt folyik le. *(Zaj és felkiáltások a szélsőbaloldalon: Kötelesség! — Elnök cseppet.)* Természetes dolog, hogy egyszerre nem történhetik meg minden, de ha van bizalom,

összhang és egybefogás, akkor az újjáépülésnek végbe kell mennie. *(Helyeslés a jobboldalon.)* Egyébként azokban, amiket az előttem szóló képviselő úr mondott, volt sok olyan dolog, amit nagy érdeklődéssel és bizonyos összhangban is hallgattunk, de sok tekintetben elválaszt bennünket az a hálta, bizalom és ragaszkodás, amellyel meg akarjuk köszönni az egy esztendő alatt nálunk végbement belső és külső újjáépítést. *(Taps a jobboldalon. — Egy hang a szélsőbaloldalon: Majd másképpen is beszélnek!)*

Elismerés a csendőrség és rendőrség iránt. A katonai és polgári közigazgatás méltatása

Ezzel kapcsolatban felszólalásomban nem a költségvetés tételei szerint kívánok haladni, hanem visszaemlékszem arra, ahogy a mi felszabadulásunk végbement, ahogy a mi bilincselődésünk lassan-lassan mind tökéletesebben felszabadított a zsbabadásból. Ennek során legelőször az jut eszembe, hogy a honvédsereg bevonulása alkalmával a rendőrség és csendőrsapatoikat lakosságunk olyan lázas lelkesedéssel tapsolta meg, hogy nincs a világon olyan népszerű színpadi előadás, amely annyi örömet, annyi lázas lelkesedést hozott volna, mint ahogy a felszabadult erdélyi lakosság fogadta Magyarországot rendfenntartó szervezetét. *(Eljenzés a jobboldalon.)* Ez az ünnepi átélés azóta sem változott meg, mert a rendőrség és csendőrség bebizonyította a maga régi hírnevének tiszta fennmaradását: úgy jelentek meg előttünk, mint a tárgyilagos lelkiismeret, amely a szemben való hízelgések ellenére is meg tudja találni a hibát és amely a rejtőzködő rosszaságokkal szemben az őnmismeret erőteljességével és erkölcsével tud hatni. Mi valahogyan a magyar csendőrség és rendőrség nálunk megjelent tagjaiban és szervezetében a lelkiismeret tárgyilagos becsületességének megjelenését láttuk. Természetes dolog, hogy óriási meg-

váltás volt ez a mi lelkünk és testünk számára. *(Eljenzés a jobboldalon.)* Engedje meg a belügyminiszter úr, hogy mint a magyar rendfenntartó hatóság fejének tolmácsoljam az erdélyiek üdvözlését és köszönetét ezért a rendfenntartó szervezetért és állattal kérem, hogy szíveskedjék ezt a csendőrség és rendőrség tudomására hozni. *(Eljenzés és taps jobbról és a középén.)*

Mélyen t. Ház! A másik változás, amely reánk felszabadulásunk folyamán elkövetkezett, a közigazgatás újjászervezése. Először katonai közigazgatás volt nálunk; csodálattal láttuk, milyen pontos bepillantással tudja megfogni és megoldani a legkényesebb kérdéseket és hogyan tudott hirtelen, gyors intézkedésekkel inséges állapotokon is javítani, szóval nemcsak a rendfenntartás terén, hanem szociális téren is állandóságra irányuló és újjáépítést végbevivő ténykedéseket tudott tenni. Igazán csodálattal bámultuk meg a hadseregnek ezt a sokoldalúságát, a helyhez alkalmazkodni tudását, nagy igazságérzetét és óriási szociális felismerő képességét. *(Ugy van! Ugy van! a középén.)* Ezen alapult a polgári közigazgatás megszervezése, amelyben a helyi kívánalmak is teljesültek viszont a centrális szempontok is érvényesültek. A kettő találkozásából olyan együttes állt elő, amely valóban nagyban és egészben, az eddig eltelt időt számbavéve, azt lehet mondani, bevált. Voltak eleinte tömegesen jelentkező panaszok, elégedetlenségek, ami természetes, hiszen egy elnyomott állapot után gejzirszerűleg törnek fel az elnyomott könnyek és bizonyos, hogy sok összevisszaság volt abból, hogy mindenki jóakarátú volt. Természetes dolog, hogy ebből rosszaság származott, mert tulajdonképpen minden rossz abból származik, hogy a jószágok egymással összeütköznek. Ilyen jószágösszeütközés eleinte volt bizony-

nálunk, de hála Istennek, a polgári közigazgatásban is látszik már az a kiegyenlítődési folyamat, amely abból áll, hogy a közigazgatás a közönség bizalmát kezdi megnyerni és

Suttogó propaganda és a közönség tolongása fel a minisztériumokig

Igen nagy baj volt az, hogy egy suttogó propaganda is dolgozik, amely a kishitűséget terjeszt a közönségben. *(Ugy van! Ugy van a középén.)* Ezzel szemben a belügyi hatóságok rendőrsége, továbbá a városi, vármegyei és községi tisztikar élére állított emberek lelkiismeretessége, reggeltől estig való munkában állása szolgáltatja a kishitűség eloszlatására ott helyben a legfőbb erkölcsi erőt. Ezért mi a polgári közigazgatás megszervezését és a belügyi kormányzat vármegyei, községi ügyosztályának lelkiismeretes, jól átgondolt, jól megfontolt szervező intézkedéseit hálaival és elismeréssel köszönjük meg, éppen úgy, mint a közegészségügyi szolgálat messzekiható intézkedéseit, amelyekkel Erdélyben az egészségügyet rendbeszedni igyekezett. Ezt majd egy másik képviselőtársam külön fogja méltatni. Itt csak általában említettem meg, hogy az újjáalakított polgári közigazgatás a közönség bizalmát valóban napról-napra mind jobban megnyeri, aminek egyik kifejezése az is, — bár ez paradoxonnak hangzik, — hogy a község-házak megyeházák vármegyházák folyosói telve vannak a kérvényezők ostromló sokaságával. Ez azonban nem csak azt jelenti, hogy az inség és az élet-

**Az erdélyi nyereségekért
kötvény vásárlás
kezdő napja
November 24!**

a közönségben lévő kishitűséget mindinkább eloszlatja

viszonyok zavara feltámadt és megsokasodott, hanem azt is jelenti, hogy az életviszonyok megzavarodása miatt valaki menedéket keres, mind többen keresnek menedéket s ott keresnek, ahol bíznak abban, hogy menedéket is tudnak találni. A tömeges odatódulásban tehát nemcsak a szűkség jelentkezik, hanem a szükségben való segítség bizalma is. Ez a tömeges jelentkezés tehát egyúttal a bizalomnak is ösztönöző kifejezése.

Ennél a tételnél, a mi fejlődésünk idáigjutásánál kell arra gondolnom, hogy azért a közönségnek ez a helyi odatódulása mégsem kap teljes kielégülést, hanem a közönség egy részének tovább kell tolongania és feltalálni a minisztériumokba is. Itt a fővárosban is az ügyes-bajos emberek egész sokaságát látjuk vidékről a folyosókon tolongani, ami azt jelenti, hogy ott helyben, a helyi életviszonyok között a helyi közigazgatás ereje és képessége nem volt elegendő, hogy azt a helyi bajt elintézni tudta volna. E miatt előáll az, hogy a helyi ügyek intézése mindenképp felkerül ide a minisztériumokba és előállott az úgynevezett centralizmus, a helyi autonómiák vagy helyi közigazgatások akármilyen látszólagos léte mellett is.

A közigazgatás világválsága

Mostanában olvastam el Mártonffy Károly egyetemi tanár és miniszteri osztálytanácsos úr igen tanulságos munkáját a magyar közigazgatás megújulásáról, amely elmondja, hogy ez a közigazgatási válság, amely a bürokratizmus és az anarchia két véglete között mozog, nemcsak magyar jelenség, hanem világválság és nagy racionalizáló folyamat, tanulmányozás, munkaszervezkedés indult meg Amerikában, Franciaországban, Belgiumban és Spanyolországban is, hogy ezeken a közigazgatási módszerekben, amelyek a helyi elintézést távolabb viszik és mind bonyolultabbá teszik, ezen a bonyolultságon segítsenek bizonyos célszerűsítéssel. Amerikában felfedezték például azt, hogy a közigazgatásnak ez a bonyolultta, szövevényessé válása az életviszonyoknak annyira való megnehezítését idézheti elő, hogy kormányzati nehézségek és államfejlődési nehézségek állanak elő belőle, mert a társadalom és az állam egymással való szembeütközését idézheti elő.

Azok az ajánlatok és javítási módok, amelyeket a professor úr könyve felsorol, mindenesetre nagyon tanulságosak, csak hogy az emberben mégis azt a gondolatot keltik, hogy talán túlságosan messze mennek az egyszerűsítési kérdéssel és úgy fogják fel az állam kormányát, mintha az

valami kereskedelmi vállalat volna; pedig a kereskedelmi vállalatban maga az igazgatás nem cél, hanem eszköz. Az államhoz és a társadalomhoz képest, amelyek történelmi fejlemények, a közigazgatás, az igazgatás maga csak járulékos volt, amelynek különálló célja nem lehet, hanem csak az állami céloknak és a társadalmi céloknak egybeolvadásával tudhatja feladatát elintézni, tudhatja magát igazán hasznosítani. Így tehát a közigazgatás egyszerűsítésének valahogyan ott van meg a magva, ahol magából a közigazgatásból nem csúsznak ki, hanem veszik külön fejlesztés, külön egyszerűsítés alá, hanem magukba a mélységekbe hatolnak bele és ott a lényegeket találják meg, a lényegeket szerint az életviszonyoknak a forrásai szerint igyekeznek megtalálni az óvszereket, a segítő szereket, az irányítási módokat, hogy azok az életviszonyok, amelyek zavarba vagy túlzásba vagy keresztesbe jutottak, megkapják a maguk elintézését.

Télen drága kincs a jó cserépkályha, van még ott, hol? Ifj. Lukácsnál, Török Ignác-u. 70.

Frenczel Sándor
tükör és üvegcsiszoló
Tábla-üveg nagy raktár
Olcsó ablaküvegezés
Képerkezés
Nagyvarad, Szt. János utca 48.
Telefon: 19-13

Casino filmszínház Szilágyi Dezső-utca 5. Telefon 19-48.
Metro Goldwen világgfilm. November 19 premier november 19. 2 órás kacagó hullám. 2 órás nevető orkán

„LA CONGA“ A szezon legvámabb filmje.

Főszereplők: Mickey Rooney, Judy Garland, Paul Waterman zenekara. HIRADO.

Felhívás! November 19-től előadások kezdete: november 19-től Felhívás!

Hétköznap: 3, 5, 7, 9 órakor. Vasárnap: 1/42, 1/44, 1/46, 1/48, 1/410. Első előadás mérsékelt helyárakkal 50, 70, 1 P

A Casino filmszínházban tartja a „Nagyvárad Római Katolikus Egyházközség Asszony és Leánycsoportja“ f. hó 23-án d. e. fél 12 órai kezdettel közgyűlését. Ezért a vasárnapra hirdetett matiné és az 1/42 órás előadás elmarad, Előadások kezdete: 3, 5, 7 és 9 órakor.

Fontos tudnivalók a levanteintézményről

A levanteintézményrel kapcsolatban, mind a levanteintézmény, mind a munkaadók részéről számos panasz hangzott el. Mihezért végett a levanteintézmény kivonatban közli az alábbiakban a honvédelmi törvény idevonatkozó szakaszait, amelyek világosan kimondják a levanteintézmény és a munkaadók kötelezettségeit. Az ismertetett részek a honvédelmi törvény 1939. II. törvénycikk végrehajtására vonatkozó „Utastás“ 10., 49. és 50-ik paragrafusából valók.

10. p. (1) A törvényes képviselő (atya, gyám) és a munka-, szolgálat- vagy szállásadó gondoskodni köteles arról, hogy a háztartásában élő felügyelete alatt álló vagy gondozására bízott levanteintézményes ifjú levanteintézményességének eleget tegyen (T. 11. §. (2) bekezdésének első mondata).

(2) A törvényes képviselő (atya, gyám) és a gondviselő szállásadó, illetőleg munka- vagy szolgálatadó a törvényes képviselő, illetőleg a gondviselő alatt álló levanteintézményes ifjú levanteintézményességének teljesítésére szükség esetén a házi fegyver eszközzeivel köteles szorítani.

(3) A törvényes képviselő (atya, gyám) és a gondviselő szállásadó, illetőleg munka- vagy szolgálatadó köteles a 6. §. (1) bekezdésében foglalt bejelentési kötelezettségeket a 6. §. (1) bekezdésében meghatározott esetben személyesen teljesíteni, illetőleg a bejelentési kötelezettség teljesítésére felügyelni; köteles továbbá a 20. §. (5) bekezdésében meghatározott személyes jelentkezési kötelezettség teljesítését ellenőrizni, illetőleg a levanteintézményes ifjú jelentkezését alkalmával elkísérni.

(4) A munka- vagy szolgálatadónak a levanteintézményesség teljesítésére kellő szabadidőt kell a levanteintézményesség teljesítése miatt a levanteintézményes ifjú hátrányos suttania, a munkából vagy szolgálatából elbocsátania nem szabad; a levanteintézményes azonban az összefüggő-gyakorlat, vagy összefüggő-kiképzés tartamára díjazásra nem tarthat igényt (T. 11. §. (2) bekezdésének második mondata).

(5) A munkaadó vagy a szolgálatadó levanteintézményes alkalmazottjának a levanteintézményes való részvétel lehetővé kell tenni és erre a célra munkaidőjéből elegendő szabadidőt engedni köteles. A munka- vagy szolgálatadó azonban levanteintézményes alkalmazottjának munkaidőjét a fennálló jogszabályok korlátai között úgy oszthatja be, hogy a levanteintézményes heti levanteintézményesség miatt a munkaadó, vagy szolgálatadó vállalatában (üzemében, gazdaságában, üzletében, háztartásában stb.) megállapított munkaidőből ne mulasszon, ennek, valamint annak

az előmozdítása végett, hogy a levanteintézményes a vállalat működésében, illetőleg a termelés folytonosságában fenntartást ne idézzen elő, a járási (városi, Budapesten a kerületi) katonai parancsnok megengedheti, hogy a vállalatok alkalmazottjai levanteintézményességüket a vállalat üzemi rendjéhez alkalmazkodó időben külön csapatban teljesítsék, ha valamely vállalatnak egymagában, vagy több vállalatnak együttvéve legalább 50 levanteintézményes alkalmazottja van és ha a munkaadónak vagy szolgálatadónak a külön csapatban való kiképzéssel felemelő személyzeti és egyéb költségeket — ideértve a kiképzéshez szükséges terület, helyiség és berendezés biztosítását is — egyetemleges felelősséggel magukra vállalják.

Weygand tábornok nyugalomba vonul

Vichyből jelentik: (OFI.) Weygand tábornok hosszú és érdeműs katonai szolgálat után nyugalomba vonul. Pétain államfő napiparancsban emlékezett meg a tábornok érdemeiről. Pétain, nyugalomba vonulásával egyidejűleg a francia afrikai főmegbízotti tisztséget is megszünteti és ennek helyébe a francia afrikai állandó főtábornokságot szervezi. A hivatalos lap pénteki számában rendelet jelenik meg, amely közli az észak-afrikai és nyugat-afrikai főtábornoki kinevezéseket. Chatelet tábornokot, Weygand közvetlen munkatársát Algir főkormányzója. Benard tengernagyot Észak-Afrika főtábornokává, Berani tábornokot Nyugat-Afrika főtábornokává nevezték ki. Weygand tábornok nyu-

Termékeny takarékoság, áldásthöz költekezés

Háborús időben, amikor az anyagok beszerzése, a polgári szükségletekre való cikkek gyártása megnehezül, amit termelnek, abból elsősorban a hadsereg igényeit kell kielégíteni, nagy erény a takarékoság. Az oktan áruhalmozás felveri a megfoghatott készletek árát és bizony ember legyen, aki ekkor a szükségleti cikkeket meg tudja fizetni. Láttuk azt a múlt háborúban és főként az utána következő években. Meg kell találni tehát azt a módot, hogy az

(6) Az (5) bekezdés alkalmazása szempontjából azt a munkaidőt kell a munkaadó vagy szolgálatadó vállalatában megállapított munkaidőnek tekinteni, amelyet ebben a vállalatban mind a levanteintézményes alkalmazottakra, mind a velük együtt hasonló munkakört betöltő és hasonló koru egyéb alkalmazottakra az ott irányadó munkafeltételek (szolgálati szerződés, üzemi munkarend, stb.) megszabnak.

(7) Az (5) bekezdésben a munkaidő beosztásával kapcsolatban említett korlátozó jogszabályokon érteni kell, különösen: a vállalat zárvatartásának ideje alatt való foglalkoztatás tilalmára vonatkozó, továbbá a gyermekek és fiatalok éjjeli foglalkoztatását tiltó jogszabályokat. A munkaadó vagy szolgálatadó a levanteintézményes való részvétel miatt alkalmazottját éjjeli munkával (este 21 órától reggel 5 óráig) nem foglalkoztathatja, ha az alkalmazott egyébként csak nappali munkát végez.

legbecesebb részén, Erdélynek felvirágoztatása. A költségeknek ezen a módján mindenki keres: aki kötvényt vásárol, aki a százezer pengős munkaalkalom révén keresetbe jut és végül Erdély, amelynek gazdasági vérkeringése az egész nagy akció nyomán elevenen felpezsdül.

Az Ipartestület második közművelődési előadó délutánja

Az Ipartestület november 30-án, a jövő vasárnap délután 5 órai kezdettel rendezi meg közművelődési előadássorozatának második előadását. Az előadáson befolyó adományokat a honvédek karácsonyfájára fordítják. A jótékony célú délután műsora a következő:

Műsor:

1. Kéler Béla: „Magyar vígjátéknyitány.“ Előadja a Kálvin-zenekar. Vezényel Kiss Béla karnagy.
2. Szabó Károly üdvözlő a vendégeket és megnyitja az ünnepélyt.
3. Himnusz. Előadja a Kálvin ének- és zenekar. Vezényel Kiss Béla karnagy.
4. Dr. Soós István polgármester előadása: Nagyvárad múltja, tekintettel a román megszállásra.

5. Telek József m. kir. százados, váradai és járási levele parancsnok előadása: „Honvédek ezeréves küzdelmeiről.“

6. Sármas Miklós színművész úr Gyóni Géza „Csak egy éjszakára“ c. költeményét adja elő.

10 perces szünetben perselyes hölgyek adományokat gyűjtenek.

7. Hubert Károly: „Fohász.“ Előadja a Kálvin ének- és zenekar. Vezényel Kiss Béla karnagy.

8. Magyar asszony írja... Gyóni Géza verse. Előadja Lakatosné Demkő Böske.

9. Kulinyi Zsigmond: „Szép vagy gyönyörű vagy Magyarország.“ Előadja a Kálvin ének- és zenekar. Vezényel Kiss Béla karnagy.

Közművelődési előadássorozatunkban 1941 december hó 31-én Szilveszter estélyt rendezünk táncal. Erre felhívjuk kedves vendégeink és hallgatóink figyelmét.

Széchenyi-tér

1. sz. alá, I. em 7.

helyeztem át

kötött- rövidáru üzletemet

London Józsa

Belvárosi mozgóban

Párbaj semmiért

Hunyady Sándor és Vaszary János hires vígjátéka
Nagy Alice, Vaszary Piri, Csontos Gy., Somlay,
Tompai Puffi. Két órás kacagás.

Telt. 13-51. Korona Filmszínház Kossuth u. 1

MA

Kellermann világhírű regényének kivételes
szépségű filmváltozata.**Egyetlen éjszaka**

Főszereplők Pierre Blanchard és Renée St. Syr

Mezey Mária, Hidvéghy Valéria, Jávor Pál és
Kiss Ferenc merész témájú filmújdonása**LÁNGOK**

Ma az APOLLO-ban

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

NAGYVÁRAD,
SZILÁGYI DEZSŐ-UTCA 5 SZÁM.
Telefon: 12—27.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 30
félévre 15, egy óra 2.50 pengő
Postatakarékpénztári csekk számlánk
száma: 72.301.
Kéziratokat nem adunk vissza.

A KORMÁNYZÓ INFLUENZÁBAN MEGBETEGEDETT. Budapestről jelenti a MTL: Hivatalosan a következő orvosi jelentést tették közzé: A Kormányzó Ur Ófőméltósága influenza betegsége recitívált. Ma este a hőmérséklete 38.6 fok. Komplikációk nincsenek, azonban néhány napig az ágyat kell őriznie. Budapest 1941. november 20-án, este 9 órakor Szöllösy, egészségi főtanácsos, köz-kórházi főorvos.

A HERCEGPRIMÁS JÁSZÓN. Kassáról jelenti a MTL: Serédi Jusztinián hercegprimás csütörtökön délután fogadta a kassai evangélikus egyházkerület küldöttségét, majd kíséretével Jászóra utazott, ahol megtekintette a premontrai rendházat és templomot. A rendházban ebédet rendeztek tiszteletére. A híboros hercegprimás este visszatért Kassára.

HUSZEZER PENGŐT JEGYZETT A FŐVÁROSI KÖZMUNKÁK TANÁCSA AZ ERDÉLYI KÖLCSÖNBŐL. Budapestről jelenti a Magyar Országos Tudósító: A Fővárosi Közmunkák Tanácsa elhatározta, hogy Erdély fejlesztése érdekében kibocsátott nyereséyműkösségek húszezer pengőt jegyeztet. A Szent Margit Rt. tízezer pengőt jegyeztet. A tisztviselők kölcsönjegyzését kamatmentes előleggel támogatják.

SZOMBATON TESZI LE AZ ES-KÜT BARÁTH BELVA-ROSI EGYHAZKÖZSÉG ÚJ PLÉBÁNOSA. Kolozsvár Sajtó tud. Dr. Baráth Béla a belvárosi római katolikus egyházközség plébánosa, akit az egyházközség a dr. Hirschler József halálával megüresedett plébánosi tisztségre megválasztott s akit ebben a minőségében már a püspök megerősített, szombaton délelőtt teszi le az esküt Sándor Imre dr. püspöki helynök előtt. Baráth plébános a jövő héten veszi át a plébánia vezetését. Beiktatásának időpontját azonban valószínűleg a jövő hónapra maradjon.

BEVONJÁK AZ IPAROSNÖKET A SZOCIÁLIS ES KULTURÁLIS MUNKÁJÁBA. Nagyvárad. Sajtó tud. Az Ipartestület széleskörű akciót indított az iparosnők és az iparosok nőcsaládtagjainak beszerzésére. A testület akciójának az a célja, hogy az iparosnőket is bevonják a testület szociális, kulturális és másirányú munkájába. Így munkadélutánokat rendeznek a harciéren küzdő honvédek melegítőkké váló ellátására s bevonják az asszonyokat és leányokat a kulturdélutánok rendezésébe. Az Ipartestület vezetősége szombaton délutánra hívta össze az iparos leányok és asszonyok erre vonatkozó értekezletét.

Halottak emléke az evangélikusoknál. A nagyváradai evangélikus templomban (gróf Csáky-u. 26.), vasárnap áldoznak a halottak emlékének.

A VÁROSI NÉPMŰVELÉSI BIZOTTSÁGNAK, tovább munkájának megszervezéséhez, szüksége van arra, hogy a városunkban működő egyházi és társadalmi jellegű egyesületekről, népkönyvtárakról, kulturális házakról, művelődési otthonokról, azoknak felszereléséről, jelenlegi működéséről, az egyes helyiségek befogadó képességéről a legpontosabb képe legyen. Ezért kéri a bizottság a magyar és hasonló célkitűzésű román és más nyelvű intézményeket, hogy az itt felsoroltakról kimutatást készítsenek és azt mielőbb a városi Népművelési Bizottság titkári hivatalának (Hitler Adolf-u. 15.) megküldeni szíveskedjenek. A felsorolt adatok szükségessége arra, hogy az egyházi és társadalmi egyesületek, valamint a városi Iskolák kivül: Népművelési Bizottság együttműködve, közös célkitűzésekkel és szellemben minél szélesebb területen szolgálhassák társadalmunk művelődését.

Újabb török hajót süllyesztettek el a bolsevikiek. Szófiából jelenti: (Stefani). A bolgár partok közelében egy szovjet tengeralattjáró elsüllyesztette az Enike török hajót. (MTI)

ELFOGLALHATÓ NAGYVÁRADAI LAKÁSOK. A nagyváradai lakáshivatalnál jelenleg a következő üres, polgárok által is elfoglalható lakásokkal tartják nyilván: 2 ötszobás, 1 háromszobás, 7 kétszobás, 6 egyszobás.

Házi fűtőberendezéskezelői tanfolyam
A korszerű fűtés, fűtési rendszerek a különböző tüzelőanyagok ismeretése az azokkal elérhető megtakarítások elérhetése céljából a helybeli Gépipari Középiskola az iparügyi miniszter engedélyével egy házi fűtőberendezés kezelői tanfolyamot rendez, amelyre mindazok felvehetők, akik a házi tüzelő berendezések szerkesztését, működését és kezelését megismerni kívánják és a 18-ik életévüket betöltötték. A tanfolyam 36 elméleti és 14 gyakorlati órával, összesen 4 hétig tart. Az előadások naponta este 7-től 9-ig lesznek megtartva. Tandíj 12 pengő. Az intézet igazgatósága ezután is felhívja az érdeklődőket, hogy a beiratkozás céljából sürgősen jelentkezzenek, mert a tanfolyam előreláthatóan e hó 24-én megkezdődik.

MAGYAR SZIVÁRVÁNY A LEGÉNYEGYLETBEN. A nagyváradai erzsébetvárosi római katolikus hitközség vasárnap, november 23-án d. u. 6 órai kezdettel Magyar Szivárvány cím alatt jótékony célú műsoros tánemulatsígot rendez a Legényegyletben. A műsor keretében, mint az a címből is kitűnik, változatos magyar nóták, táncszámok, szavaltatok és más magánénekek szerepelnek. Az erzsébetvárosi hitközség vezetősége ezután is felhívja városunk keresztény társadalmának figyelmét a jótékony célú mulatságra, amelynek tisztá jövedelmét a hitközség szegénysorsú híveinek karácsonyi felkészítésére óhajtják fordítani.

NAGYVÁRAD KÉPVISELŐI A DEBRECENI FŐISPÁN-BEIKTÁ-TÁSON. Nagyvárad. Sajtó tud. Hét főn iktatják be ünnepélyes keretek között az új debreceni főispánt. A beiktatásra Debrecen meghívta Nagyvárad város vezetését is. A beiktatáson dr. Hlatky Endre főispán és dr. Soós István polgármester képviseli a várost.

Új nagyváradai ügyvédnök. Nagyvárad. Sajtó tud. Mint értesülünk, a napokban avatták a kolozsvári egyetem jogi fakultásán doktorrá Szabó Irén ügyvédjelöltöt. Nagyvárad társasági és jogászai köreiből igen sokan fejezték ki szerencsekívánataikat az újonnan avatott ügyvédnöknek, aki dr. Gerő Magda után második ügyvédnöke a városnak.

SZABÓ KÁROLY BUDAPESTRE UTAZIK AZ IPARTESTÜLET ÜGYEINEK ELINTÉZÉSÉRE. Nagyvárad. Sajtó tud. Szabó Károly ipartestületi elnök hétfőn utazik Budapestre a testület nagyfőnökségi ügyeinek elintézésére. Az elnök első sorban a még mindig függőben levő testületi tagdíjak és beiratkozási díjak ügyében jár el az iparügyi miniszternél. Varga József iparügyi miniszter kedden délután fogadja Szabó Károlyt ezeknek a kérdéseknek a megbeszélésére. Magával viszi a fővárosba Szabó Károly azt a jelentést is, amelyet az IPOK kért a várad: testület jelenlegi helyzetéről és kívánalmairól. A jelentés legfőbb pontja kétségkívül az, amelyben a várad: testület a maga részéről az iparosok nyugdíjintézetének föllállítását sürgeti.

Százezer pengő ingatlan kártérítést kérnek a Fábry örökösök. Nagyvárad. Sajtó tud. Még 1938-ban történt, hogy a Nagy Sándor-utcai volt Newyork szállodát az akkori tulajdonosok eladták Pintér István és dr. Osváth René nagyváradai lakosoknak, hárommillió százötvenezer leleért. A Fábry örökösök az eladást kényszerűnek tartva, kártérítési igényt indítottak az új tulajdonosok ellen. Pénteken tárgyalta a törvényszék az ügyet és elrendelte a bizonyítást, a tárgyalás folytatására új határnapot tűzött ki.

KILENCVEN IPAROSSEGÉD JELENTKEZETT A MESTERVIZSGÁKRA. Nagyvárad. Sajtó tud. Az Ipartestületben három nappal ezelőtt megkezdődött mestervizsgák csülörtökön este értek véget. A mostani mestervizsgákra körülbelül 90 nagyváradai és vidéki iparossegéd jelentkezett, akik közül mintegy 80 sikeresen vizsgázott. Így a bukási arány közel sincs olyan nagy, mint az elmúlt mestervizsgákon, amikor 40 százaléka megbukott a jelentkezőknek. A vizsgáztató bizottság tagjai örömmel állapították meg, hogy a most jelentkezők komolyan készültek a vizsgákra s nemcsak a gyakorlati, hanem az elméleti tárgyakban is szép eredményeket értek el.

PÁLYÁZAT VEZETŐ KÖZSEGI JEGYZŐI ÁLLÁSRA. Bihar megye érmihályfalvai járásához tartozó Bagamér községben nyugdíjazás folytán megüresedett vezető jegyzői állásra pályázatot hirdetnek. A pályázat feltételeit a Hivatalos Lap november 20-iki száma közli.

Jóváhagyta a belügyminiszter Nagyvárad millió OTI kölcsönét. Nagyvárad. Sajtó tud. A belügyminiszter jóváhagyta Nagyvárad egymillió pengős OTI kölcsönét. A kölcsönt az üzemek részére kazán, turbina és egyéb nélkülözhetetlen felszerelések beszerzésére engedélyezte a miniszter.

VITÉZ HUSZÁR ENDRE református tábort fősperes vasárnap délelőtti 10 órakor szentbeszédet mond az olasz református templomban.

Asztalos-szakosztály nagygyűlés

A Baross Szövetség kebelében megalakult asztalos-faipari szakosztály elnökségét és a szakosztályhoz tartozó összes szakosztály tagokat és a még nem tag, de keresztény asztalos mesterket ezután kéri és hívja fel, hogy 22-én, szombaton délután pontosan 7 órára nagygyűlésre a Baross székház nagytermében Rákóczi-ut 12. szám III. emelet, saját érdekükben jelenjenek meg. A nagygyűlés alkalmával igen fontos szakmabeli ügyek kerülnek megbeszélés és elintézés elé, miért is feltétlen megjelenésüket kéri a Baross Szövetség Elnöksége.

Bihar vármegye alispánjától

21615—1941. szám.

Versenyvármegyei alispánja a vármegyei hivatalos lap 1942. évi előállítására Nagyváradra korlátozott nyilvános versenyvármegyei alispánjától

A versenyvármegyei alispánja a vármegyei hivatalos lap 1942. évi előállítására Nagyváradra korlátozott nyilvános versenyvármegyei alispánjától

A versenyvármegyei alispánja részletei, az ajánlati és szállítási feltételek, egy a vármegyei irodaigazgatónál, mint a nagyváradai Kereskedelmi és Iparkamaránál, a nagyváradai Ipartestületnél Nagyvárad városi mérnöki hivatalában, a Hadirokkantak Országos Nemzeti Szövetsége nagyváradai csoportjánál megtekinthetők a hivatalos órák alatt.

Ajánlatok a hatóságomtól díjmentesen beszerezhető ajánlati úrlapon nyújtandók be 1941. év november hó 28-án délelőtti 10 óráig az alispáni iktató hivatalban. Az ajánlatok ugyanaznap délelőtti 10 óra 30 perckor lesznek felbontva.

Nagyvárad, 1941. november 18.

Dr. Osváth s. k.
alispán h.**SZERKESZTŐI ÜZENETEK**

Nagyváradai magyar férjnek. Megállapításával teljesen egyetértünk. A magunk igazolására kérjük, hogy közölje velünk nevét és pontos lakcímét.

Hű olvasónak. Köszönjük meleg sorait. Ugyanaz: kérjük, mint fent.

V. K. Feketeerdő. Még sokat kell próbálkoznia, hogy közölhető írjon.

Z. S. Nagyvárad. Gondolatai szépek, verse nem sikerült. Nem közölhető.

K. J. Kolozsvár. Alkalmi verse nem közölhető.

K. P. Budapest. Verse erőltetett, elkoppatott frázisok tetszés szerinti növelhető halmaza. Nem közölhető.

RÁDIÓ

VASARNAP, NOVEMBER 23.

- 8.00 Szózat. Fohász. Hanglemezek.
8.45 Hírek.
10.00 Református istentisztelet a Kálvin-téri templomból. — Prédikál: Muraközy Gyula lelkipásztor.
11.00 Egyházi ének és szentbeszéd a Szent Domonkos-rendi piébániatemplomból. A szentbeszédet mise előtt Sik Sándor dr. szegedi egyetemi tanár mondja.
12.15 Levente féóra.
12.45 Beszkárt-zenekar.
13.00 Rádiókrónika. Elmondja Papp Jenő.
13.45 Hírek.
14.00 Hanglemezek.
15.00 A Földművelésügyi Minisztérium rádióelőadás-sorozata...
15.45 Szórakoztató zene.
16.40 Gárdonyi Géza. Bory István dr. előadása. Közművelődési előadás-sorozat.
17.00 Hírek szlovák és ruszin nyelven.
17.20 Votisky Alice és Varga Imre magyar nótákat énekel, kísér Gáspár Lajos cigányzenekara.
18.20 Hangképek a vasárnap sportjáról. Beszél Pluhár István és Lengyel József dr.
18.45 Liszt: Mefisztó keringő.
19.00 Hírek magyar, német és román nyelven.
19.20 Kalmár Tibor tánczenekara.
20.00 Sport- és lövészversenyek.
20.15 Az operett története. Az osztrák operet.
21.40 Hírek.
22.10 Székesszék Zenekar.
23.00 Hírek német, olasz, angol és francia nyelven.
23.25 Oláh Kálmán cigányzenekara.
24.00 Hírek.

HÉTFŐ, NOVEMBER 24.

- 6.40 Ébresztő. Torna.
7.00 Hírek — Közlemények — Étrend — Hanglemezek.
10.00 Hírek.
10.20 Hétszáz éves a magyar haditengerészet. Péchy-Horváth Rezső előadása.
10.45 Mikor lett Széchenyi a legnagyobb magyar? Irta: Morlin Adorján dr. Felolvasás.
11.10 Nemzetközi vízjelzőszolgálat.
12.00 Harangszó. Himnusz. Fohász.
12.10 Szalonótós.
12.40 Hírek.
13.20 Időjelzés, vizállásjelentés.
13.30 Heinemann Sándor tánczenekara.
14.30 Hírek.
14.45 Műsorismertetés.
15.20 Hanglemezek.
15.00 Árfolyamhírek, piaci árak, élelmiszerárak.
16.15 Diákfélszóra.
13.15 Szórványgyermekünk otthonában — Közvetítés Désről. Vezető: Budinszky Sándor. Hangfelvétel.
16.45 Időjelzés, hírek.
17.00 Hírek szlovák és ruszin nyelven.
17.40 Régi melódiák budai randevúja. Közvetítés a budai Vigadóban.
18.35 Vizvári Gyula. Szász Károly színiészportja.
19.00 Hírek magyar, német és román nyelven.
19.20 Vecsey Ernő jazz-zongoraszámai.
19.35 A Bécsi Filharmonikusok hangversenyének ismertetése.
19.40 A Bécsi Filharmonikusok hangversenye.
20.35 Európa harca a bolsevizmus ellen. Szeder János országgyűlési képviselő, a MOVE elnököknek előadása.
21.40 Hírek.
22.10 Temesvári Rácz József cigányzenekara.
23.00 Hírek német, olasz, angol és francia nyelven.
23.30 Pátria tánclemezek.
24.00 Hírek.

KEDD, NOVEMBER 25.

- 6.40 Ébresztő. Torna.
7.00 Hírek — Közlemények — Étrend — Hanglemezek.
10.00 Hírek.
10.20 Hogyan lettek napjaink a nevelésről a szabadságharc előtt. Irta: Csighy Sándor dr. Felolvasás.
10.45 Divattudósítás. Felolvasás.
11.10 Nemzetközi vízjelzőszolgálat.
12.00 Harangszó. Himnusz. Fohász.
12.10 Lovászfi Ferenc cigányzenekara.
12.40 Hírek.

- 13.20 Időjelzés, vizállásjelentés.
13.30 Országos Postászenekar.
14.30 Hírek.
14.45 Műsorismertetés.
15.00 Árfolyamhírek, piaci árak, élelmiszerárak.
15.20 Mezey Mária hegedül.
15.40 Mit főzzünk? Háziasszonyok beszélgetnek.
15.55 Mally Győző, az Operaház tagja énekel zongorakísérettel.
16.15 Gyermekdelután.
16.45 Időjelzés, hírek.
17.00 Hírek szlovák és ruszin nyelven.
17.15 Századok zenéje.
18.00 Vadásznék és vadásznők. Irta: Remniczky Károly, Felolvasás.
18.20 Rádiózenekar.

- 19.00 Hírek magyar, német és román nyelven.
19.20 Udo Dammert zongorázik a magyar-német művészcseré keretében.
19.50 Külügyi negyedóra.
20.05 Közvetítés a Vígyszínházról. Hazudj nekem. Vigjáték három felvonásban.
21.40 Hírek.
22.10 A Hazudj nekem c. vigjáték III. felvonásának közvetítése a Vígyszínházról.
22.45 A Mária Terézia 1. honvéd gyalogezred zenekara.
23.00 Hírek német, olasz, angol és francia nyelven.
24.00 Hírek.

SZÍNHÁZ

Látogatás Kolthay Arankánál a szanatóriumban

Nagyvárad. Saját tud. Vasárnap este óta fekszik betegen a Szigligeti színház fiatal szubrettprimadonnája, Kolthay Aranka, annak a könnyen végzetessé válható balesetnek következtében, amely a színházban érte.

Vasárnap este bement a színházba, hogy megnézzék, mikor lesz próbája hétfőn. Az irodából jókedvűen jött le, a lépcsőn — amely köztünk szólva, meglehetősen elkopott negyven év alatt, — megbotlott és négy-öt lépcsőfoknyi magasságból legurult a próbatábla elé, közben a kemény kölépcsőn megütötte magát és agyrázkódást szenvedett s eszméletlen állapotban vitték a lakására a mentők, hétfőn pedig ugyancsak eszméletlen állapotban a Szent József szanatóriumba szállították. Ott fekszik ma is.

Tegnap délután kimentünk a szanatóriumba, hogy meglátogassuk a beteg Kolthay Arankát. A bájos primadonna a 48-as számú szobában fekszik. A csendes folyosón lábujjhegyen járnak

az ápolónők s épp Putnik Bálint szingagatát kéri, hogy csak pár percre menjen be a beteghez, mert kedden este még 39 fokos láza volt. Óvatosan nyitunk be Putnik Bálint Kolthayhoz aki félálomban szendereg, ami agyrázkódásnál már a gyógyulás jele. S mosolyog. Alig hallhatóan mondja:

— Már jobban vagyok... köszönöm, hogy eljöttök...

Biztatjuk, hogy a jövő hét végén már újra makkegészséges lesz.

— Remélem. Köszönöm, hogy eljöttök.

A szeme lecsukódik.

Óvatosan kimegyünk a betegszobából. A hófehérhűtés apáca már be is akart jönni értünk. Az orvosok biznak abban, hogy Kolthay fiatal, erős szervezetével hamarosan kiheveri ezt a balesetet, amelynél komolyabb a nagyvárad színházban még nem történt.

Színházi iroda közleményei:

Katona József emlékünnepe a színházban

— Katona József ünnep a színházban Kedden premierbérletben és szerdán tisztviselőbérletben Katona József születésének 150. évfordulójára a színház emlékünnepeket rendez, melynek keretében Némethy Gyula pápai prelátus Katona Józsefről emlékbeszédet tart, Radnóthy Eva, a színház kedvenc primadonnája Hunyadi László c. operából fog egy áriát énekelni. Ezt követi a Bánk bán egy színpadi jelenete. Szünet után aztán sor kerül Tabéry Géza történelmi tárgyú darabjára, a Kolozsvári bálra.

— A Második félidő pénteken, szombaton, vasárnap délután és este folytatja diadalmas útját.

— Hétfőn, a Népművelési előadások sorozatában a Fiatalság-bolondság című mulatságos operett megy.

Vitéz Somogyvári Gyula művei:

Virágzik a mandula köve	6'—P
Ne sárgulj, fűzfá!	8'50 P
Es hihály harcolt	8'—P
Égis élünk	7'—P
" fűzve,	5'—P

Kaphatók könyvosztályunkban.

— Csütörtökön este olcsó helyárral a Bukaresti kaland kerül színpadra.

— Pénteken premierbérletben és szombaton tisztviselő bérletben Hamar egy férjet című mulatságos operettnek lesz a bemutatója. A Hamar egy férjet már bejárta az ország valamennyi színházát és mindenütt nagy sikert aratott. Nélünk Dely Ferenc rendezésében. Radnóthy Évával, Kolthay Arankával, Dely Ferencel, Kozmával és Solymossyval a vezető szerepekben.

HETI MŰSOR:

Pénteken este 8 órakor: Második félidő.

Szombaton este 8 órakor: Második félidő.

Vasárnap délután 4 és este 8 órakor: Második félidő.

Hétfőn este 8 órakor: Fiatalság-bolondság. (Népművelődési előadás).

A népművelési színházi előadások sorozatában f. évi november hó 24-én, hétfőn este 8 órakor a „Fiatalság-bolondság” című operett van műsoron.

Egységes helyárok: földszinti és páholyülés 1 P, erkélyülés 5 fillér, állóhely 30 fillér.

Kedvezményes jegyek naponta 1—13 és 18—19 óra között a népművelési titkári hivatalban (Hitler Adolf-utca 15.), hétfőn este a színházi pénztárnál rendes áron válthatók.

Vadászati versenytárgyalási hirdetmény

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi minisztérium a szentjohi ajátság tulajdonában álló, mintegy 572 kat. hold kiterjedésű Szentjobb községben (Bihar vármegye) fekvő erdő- és mezőgazdasági dírtokon gyakorolható vadászati jog haszonbérbeadására folyó (vi december hó 15-én délután 1 órakor nyitvatartás, zártajánlatú versenytárgyalást tart, a minisztérium VIII—2 ügyosztályában (Budapest, V. gróf Klebelsberg Kúria utca 16. szám, III. emelet 42 ajtó.)

A versenytárgyalási feltételek és a haszonbérleti szerződés tervezete ugyanott az ügyosztály irodájában és a kir. közalapítványi erdőőrsergnél (Szentjobb, Bihar vármegye) díjmentesen beszerezhetők.

Budapest, 1941. évi november hó.

M. Kir. Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium.

BÉKELETSZÁMRA CSÖKKENTETTER A SPANYOL HADSEREGET

Madridból jelentik: (NTI) A spanyol kormány elrendelte négy korosztály megszüntetését. Ezentúl csak két korosztály marad szolgálatban. Ezzel a spanyol hadsereg békeleltámszáma csökkent. Erre a polgáriharcú kitörése óta nem volt eset. (NTI)

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés szavanként 14 fillér, Álláskeresőknek 25 százalék engedmény

Lakás

Kiadó 2 szobás butorozott lakás december 1-re. Verbóczy-utca 5. 751

2 utcai parkettes szoba, külön udvari konyhával, fürdőszoba használatlaltal decemberre kiadó. Cim a kiadóhivatalban. 749

Adás-vétel

Férfiruhákat, használtakat legjobban vehet és eladhat Molnár használttruha üzletében. Bémer-tér 1. (udvarban). 568

Aranyat, briliánst, ezüstöt magas áron vesznek, órát, ékszerét javítok. Gyenge István ékszerész. Rakóczi ut 19.

VENNÉK keveset használt 33-as cipőre való fekete, esetleg barna, félmagas sarkú hőcsizmát. Címet a kiadóba kérem.

Briliánsért, régi ékszerért magas árat fizetek. Tarján ékszerész, Rakóczi-ut 8. (Széchenyivel szemben).

Aranyat, ezüstöt napi áron vesznek. Tiszay óras és ékszerész. Nagyvárad, Rakóczi-ut 6.

Allást nyee

Varrnitudo katolikus nevelő-néző-kisasszonyt keresek. Jelentkezni délután Veress cukrászda, Ezredévi Emlektér 2. 752

Ügyes kézilányt keresek francia munkára. Nagy Jenő nőtiszabó, Szent János-u. 33. 750

KIADÓTULAJDONOS:

szent László-nyomda R. T.

Fő- és felelősszerkesztő: Feltalós kiadó: Dr. Paál Árpád Dr. Scheffler Ferenc

a Szent László-nyomda RT igazgatója

Készült a Szent László-nyomda r. t. körforgókéjén. Nagyvárad, Szilágyi Dezső utca 5. szám.